

*Кононенко О. В.,**аспірантка відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики
Інституту української мови Національної академії наук України*

МОВА УКРАЇНСЬКИХ МЕДІА І ВЗАЄМОДІЯ З НАУКОВО-ОСВІТНІМ ДИСКУРСОМ: СТАН ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Анотація. Загальновідомий факт, що мова постійно розвивається, удосконалюється, збагачується. Однією із основних причин цього динамічного процесу є комунікативна функція, оскільки мова використовується не лише як засіб спілкування між людьми, але й як інформаційний зв'язок у суспільстві. Останнім часом одним із найпоширеніших засобів спілкування, пошуку інформації та новин можна сміливо назвати медіа. Популярність інтернет-платформ та соціальних мереж, де знижується культуромовний контроль, відповідальність за дотримання стандартів літературної мови, спричинює те, що кодифіковані мовні норми ніби похитнулися, ними нехтують, частина з них зазнає змін в умовах глобалізації. На жаль, ця проблема стосується не лише інтернет-джерел, але й друкованих видань. Для багатьох масмедіа, які спілкуються із суспільством, стало звичною справою ігнорувати правила писемної та усної мови. Тому дедалі частіше можна спостерігати в різних засобах масової інформації велику кількість помилок та відхилень від мовних норм.

Зважаючи на те, що медіатексти є найбільш доступними масовій аудиторії, вони здатні впливати на формування світогляду, культурних уявлень й уподобань аудиторії. Журналісти, ведучі, редактори та автори статей повинні пам'ятати, що їх мова є прикладом і взірцем для переважної більшості читачів, тому вони мають дбати про власну культуру мовлення, дотримуватися норм української мови й цим бути прикладом для своєї аудиторії.

Мова масмедіа виконує в інформаційному суспільстві роль своєрідної моделі національної мови, охоплює практично необмежену тематику, суттєво впливає на літературну мову, формуючи мовні смаки та уподобання, впливаючи на сприйняття політики, мистецтва, літератури тощо, неологізми віддзеркалюють поточні процеси в суспільстві. Мова ЗМІ збагачує літературну мову: насичує її оціночними оборотами, формує відточену мову, розвиваючи прийоми і методи дискусії і полеміки. Водночас, розвиваючи літературну мову, мова медіа сприяє і розвитку культури за рахунок таких якостей мови, як гнучкість, багатство, різноманіття її функцій.

Беззаперечним фактом залишається те, що мова масмедіа, освітніх платформ, соціальних мереж, які спрямовані на велике коло читачів, має бути взірцевою щодо грамотного використання мовного етикету, правильного слововживання, багатства словника, експресивного словотвору.

Ключові слова: масмедіа, медіатекст, засоби масової інформації, мовна норма, освітній дискурс.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Останнім часом у суспільстві спостерігається загальна тенденція падіння мовної культури. Серед причин такої ситуації можна

виокремити: вербальну недбалість, зняття етичних табу, прояви мовної агресії, варваризація та вульгаризація, жаргонізація, зловживання іншомовними словами. Перелічені вище прояви низькопробної культури, а точніше безкультур'я, стали регулярними і в медіа. Сучасні засоби масової інформації (далі – ЗМІ) багато в чому визначають мовну, соціально-психологічну й культурну ситуацію в суспільстві. Інформуючи людей про ситуацію у світі, заповнюючи дозволя, масмедіа впливають на хід думок, світосприйняття та культуру сьогодення в цілому.

Пандемія та воєнний стан сприяли інформатизації сучасного освітнього процесу, що зумовило широке впровадження онлайн-навчання в умовах викликів сьогодення. Невід'ємною частиною навчання стали дистанційні платформи. Останні допомагають правильно та цікаво організувати освітній процес, успішно засвоїти необхідні знання в зручному темпі, розвивати творчі та інтелектуальні здібності, привчати до самоосвіти. Авторитет такої форми освіти, зручність формату знизили вимоги до культуромовного контролю освітян, а також засвідчили реальний стан функціонування української літературної мови. Зафіксовані порушення мовних норм в освітньому дискурсі, зокрема на дистанційних навчальних платформах, на вебсторінках державних освітніх установ, в масмедіа зумовили **актуальність** пропонованого дослідження.

Мета статті – аналіз мови медіа та освітніх платформ, вебсторінок щодо реалізації норм української літературної мови. Мета зумовила окреслення поняття мовна норма, визначення меж явища «освітній дискурс»; характеристику усної та писемної форм мови масмедіа та освітнього дискурсу.

Ступінь вивчення проблеми в лінгвістиці. Особливості мови преси у своїх працях досліджували ще А. Коваль, Д. Баранник, Г. Колесник, О. Сербенська та ін.

О. Сербенська наголошує на тому, що в мові ЗМІ відбуваються складні еволюційні процеси, пов'язані з життям національної мови. Якщо в кінці XIX – на початку XX ст. такою сферою була художня література, то сьогодні одним з найважливіших центрів активного життя літературної мови стає, безперечно, сфера мас-медіа [1, с. 135].

Мову ЗМІ кінця XX – початку XXI століття вивчали О. Стишов, П. Дудик, Б. Коваленко, О. Чередниченко та ін. Проблеми мови масмедіа порушено в наукових розвідках таких учених як, С. Єрмоленко, С. Бибик, Т. Коць, С. Чемеркін та ін.

У сучасній стилістиці мову ЗМІ традиційно розглядають як окремий підстиль публіцистичного стилю, що обслуговує періодику, радіо, телебачення, рекламу [2, с. 22]. П. Дудик мову

засобів масової інформації тлумачив широко як будь-яку усну чи писемну публіцистику [3, с. 88].

С. Єрмоленко підкреслює важливість володіння спонтанним усним літературним словом, яке повинно бути стилістично багатим, тобто глибина і всеохопність інформації має поєднуватися з досконалою формою [4, с. 24].

С. Бибик сверджує, що зазнає оновлення стильова норма ЗМІ, посилюється варіантність на жанрово-стильовому, тобто комунікативному, рівні [5, с. 79].

Освітній дискурс став об'єктом дослідження таких учених, як: О. Семенов, І. Серебрянської, Г. Труби, І. Нечатайло та ін.

О. Семенов особливу увагу приділяє культуромовній особистості майбутнього вчителя-словесника. Учена вважає, що важливо формувати інтелектуально розвинену, морально досконалу, національно свідому, духовно багату мовну особистість, яка вільно володіє виражальними засобами сучасної української літературної мови, її стилями, різновидами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), відзначається готовністю до подальшого професійноорієнтованого навчання, спроможна самостійно визначати цілі самонавчання, самовиховання й саморозвитку та діяльнісно їх реалізовувати [6, с. 207].

На думку І. Серебрянської, в умовах євроінтеграції України мова освітнього дискурсу є засобом реалізації нової системи цінностей, яка органічно поєднує традиції українського народу з європейськими здобутками. Саме в мові найкраще проявляється оцінка фактів дійсності, які характеризують нинішню освіту [7, с. 68].

Викладення основного матеріалу дослідження. Медіапростір повинен бути заповнений досконалими матеріалами, які залежать від умінь учасників комунікативного процесу правильно користуватися нормами та засобами мови, будувати висловлювання з урахуванням умов спілкування тощо. У ЗМІ не припустиме порушення мовних норм, адже помилки в журналістських матеріалах гальмують та спотворюють процес адекватного сприймання інформації реципієнтом. Чіткість, правильність та прозорість мови робить зміст таким, що легко, правильно й однозначно сприймається, адже будь-яка незвичність та варіативність слова відволікає від інформації. Помилки в масмедіа є суспільно небезпечним явищем, оскільки вони стають причиною формування неправильних комунікативних стереотипів, що фіксуються у сфері свідомого чи підсвідомого, заважають виробленню й закріпленню соціально прийнятих норм у соціумі.

Досконале мовне оформлення інформаційного повідомлення зумовлює адекватне первинне сприйняття тексту. Ясність та правильність розуміння досягається точністю використання семантичних і стилістичних засобів. Умовно можна виокремити точність двох типів – *інформаційну* (відповідність повідомлення реальним фактам, подіям, явищам) та *комунікативну* (доцільне вживання мовних засобів для точного сприймання поданої автором інформації, досягнення порозуміння між учасниками комунікативного процесу). Саме комунікативна точність полягає в доборі мовних засобів, які можуть коректно й максимально точно передати думку автора, відповідно до ситуації мовлення.

Основним фактором, що визначає сучасну мовну ситуацію в інтернеті, є змішування в мовній свідомості двох понять: свободи слова (говори, що хочеш) і свободи мови (говори, як

хочеш). Окрім того, часто порушуються всі аспекти культури мови: *нормативний* (дотримання мовних норм), *комунікативний* (уміння досягати поставленої мети, використовуючи всі мовні можливості), *етичний* (уміння використовувати етикетні форми й засоби для досягнення взаєморозуміння і гармонізації діалогу).

В епоху інформаційного розвитку та через суспільно-політичні події (пандемія, російсько-українська війна) навчання та спілкування учасників освітнього процесу відбувається не лише приміщення закладів освіти. Адже нові інтерактивні навчальні технології, можливість використання величезних ресурсів інтернету, дають можливість віддаленого (онлайн, дистанційного навчання). Серед безлічі переваг онлайн-освіти (персональний навчальний темп, навчання без бар'єрів із будь-якої точки світу, зручність, безпека) існують і мінуси (технічне забезпечення та нерівність доступу, відсутність соціалізації, гаджетизація життя, зниження мотивації, якість та брак досвіду).

Тенденції до інформатизації та оцифрування комунікації певним чином зблизили медійний (інформаційно-публіцистичний) та освітній дискурси. Невипадково ж в умовах інтернет-спілкування ми їх можемо диференціювати почасти лише за прив'язаністю до певного вебресурсу: друкване медіа, освітній сайт тощо, І масмедіа, і освітні джерела в мережі «Інтернет» – це мережа соціально-комунікативних подій, що можуть взаємодіяти, бо мають спільні принципи функціонування, створення і поширення інформації.

Відповідно в соціальному контексті освітній медійний дискурс представлений і аналітичними текстами, і власне повідомленнями про події в освіті, і спеціально організованими освітніми, навчально-педагогічними ситуаціями (урок, лекція, семінарське чи практичне заняття, тренінг тощо) [8, с. 80]. Якщо масмедіа орієнтовані на широку користувачську аудиторію, то освітній дискурс представлений зв'язними текстами освітньої тематики з проєкцією на науковця, освітянина, студента, філолога, перекладача, журналіста та ін. [7, с. 66].

В освітньому дискурсі взаємодіють публіцистичний, науковий та офіційно-діловий стилі. Оскільки освітній процес та комунікація, у зв'язку із викликами сьогодення, вийшли за межі закладів освіти, то дедалі більшої популярності набувають освітні платформи, сайти державних установ, де розміщено всю необхідну інформацію для педагогічних працівників, здобувачів освіти, батьків.

Отже, інформаційно-комунікативна культура суспільства перебуває під впливом мови масмедіа і в структурно-рівневому вимірі, і в ракурсі жанрово-стильової взаємодії.

Щодо поняття «мовна норма» пригадаємо твердження О. Пономарева про те, що «мовна норма – це сукупність загальноновизнаних мовних засобів, що вважаються правильними та зразковими на певному історичному етапі. Одним із показників досконалості кожної літературної мови є сталість норм. Нормативність мови виявляється на рівні орфоєпії, акцентуації, лексики, морфології, синтаксису, фразеології, стилістики» [9, с. 19]. Відповідно до рівнів, мовознавець виділяє орфоєпічні, акцентуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, фразеологічні і стилістичні норми [9, с. 20].

М. Пентилюк мовну норму тлумачить вужче, як «звук, сполучення звуків, морфема, значення слова чи фразеологізму, форма слова, словосполучення і речення, що сприймається як зразок» [10, с. 15].

Л. Мацько зауважує, що «в українському мовознавстві під мовною нормою традиційно розуміється сукупність мовних засобів і правил їх використання, що сприймаються як правильні і зразкові. Мовна норма обмежена законами мови, вона є такою соціально зумовленою і суспільно усвідомленою системою правил, яка передбачає обов'язкову реалізацію мовних законів.

Стилістична норма не протиставляється загальномовній, літературній та стильовій нормам. Вона діє в межах літературної норми, але переслідує мету не тільки правильності мовлення, а й доцільності та довершеності його відповідно до комунікативних завдань, умов і ситуації спілкування» [11, с. 173].

Мовні правила, зразки модифікуються в умовах інтернет-спілкування, чому сприяє тривалий час глобалізація соціальних мереж, переведення більшості масмедіа у віртуальний простір. Переваги інтернет-ресурсів очевидні: швидкість, оперативність інформування, візуалізація текстових повідомлень фото-, відео- й аудіоматеріалами, можливість передавати дані онлайн, розширений пошук інформації з обраної теми на інших ресурсах тощо. Водночас це вимагає від журналіста ґрунтовної підготовки, культури мови, уміння чітко, професійно й грамотно подати інформацію, адже, зважаючи на масовість онлайн-аудиторії, медійники через свою творчість поширюють естетичні вподобання, світоглядні переконання, демонструють мовностилістичне багатство національної мови.

Мовну культуру тепер потрактуємо не лише як правильну усну чи писемну практику, але і як доречно комбінацію лексико-граматичних, графічно-орфографічних засобів із аудіальними, відеоприйомами інформування суспільства.

Матеріал дослідження виявив, що в медійній культурі, у мові освітнього дискурсу є характерні порушення рівневих норм:

- орфоепічних та акцентуаційних (усна мова);
- орфографічних та пунктуаційних (писемна мова);
- лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних (усна й писемна практика).

Як відомо, *орфоепічні норми* – це правила вимови голо- сних, приголосних звуків, звукосполучень у мовленнєвому потоці. Дотримання цих норм забезпечує безперешкодне сприймання виголошеного тексту, не допускає спотворення змісту слів і речень.

Серед поширених відхилень у мові журналістів, почасти освітян: уживання слів, у яких ненаголошений [о] наближається до [а], так зване «акання»; сплутування звуків [г] – [ґ]; м'яка вимова [л] перед [е]; вимова замість [ф] звукосполучки [хв], а замість [хв] – звука [ф]; оглушення дзвінких приголосних у кінці складу або слова; ненаголошений [е] вимовляється з наближенням до [и] у невластивих позиціях.

Однак порушення орфоепічних норм найчастіше пов'язані з позиційним чергуванням звуків [у] – [в] та [і] – [й]: В День української писемності [замість *У День української писемності*] (Інститут модернізації змісту освіти, 23.10.2023), ... для прогресивних вчителів [замість *... для прогресивних учителів*] («НУШ», 27.10.2023), майже 30 атак в районі Авдіївки [замість *... атак у районі Авдіївки*] (УНІАН, 31.12.2023), вища рада правосуддя до 30 січня 2024 року відсторонила від здійснення правосуддя суддів Київського апеляційного суду В'ячеслава Дзюбіна і Ігора Паленика [замість *... В'ячеслава Дзюбіна й Ігора Паленика*] (Укрінформ, 29.12.2023)

В українській літературній мові *акцентуаційна норма* цілком сформована й водночас найменш усталена, оскільки дуже

відчутні впливи діалектів (для яких характерна строкатість наголосу) та інших мов, особливо близькоспоріднених. Зафіксовано такі помилки: піднести [замість *піднесті*] («ТСН», 26.11.2023), багаторазовий [замість *багаторазовий*] («ТСН», 29.11.2023), подання [замість *подання*] («ТСН», 01.12.2023), загадка [замість *загадка*] («ТСН», 01.12.2023), навчання [замість *навчання*] («ТСН», 27.11.2023), дрова [замість *дрова*] («ТСН», 28.11.2023).

Серед *орфографічних помилок* найрозповсюдженіші в текстах, незважаючи на наявність текстового редактора в сучасних комп'ютерах, такі:

- порушення правопису слів разом, з дефісом або окремо: мас-медіа [замість *масмедіа*] (Укрінформ, 12.08.2022), віцепрем'єр [замість *віцепрем'єр*] (Урядовий портал, 03.12.2023), екс-депутат [замість *ексдепутат*] (УНІАН, 04.09.2023), топ-посадовці [замість *топпосадовці*] (УНІАН, 07.04.2023), веб-ресурс [замість *вебресурс*] («НУШ», 10.12.2023), чат-бот [замість *чатбот*] («УМІТИ», 04.12.2023), веб-сайт [замість *вебсайт*] (Інститут модернізації змісту освіти, 08.12.2023), онлайн ресурси [замість *онлайн-ресурси*] («ПУХ Освіта», 24.04.2023);

- відхилення в уживанні великої літери та лапок: Європейський союз [замість *Європейський Союз*] (Ліга. Закон, 21.12.2023), у ТікТок [замість *тікток*] (Суспільне. Культура, 15.01.2020), евакуація із сектору Газа [замість *евакуація із Сектору Гази*] (УНІАН, 07.11.2023); пуски Кинджалів [замість *пуски «Кинджалів»*] (Труха Україна, 24.12.2023), безпілотники Ваурактар [замість *безпілотники «Ваурактар»*] (УНІАН, 02.11.2023), Нова Українська школа, [замість *Нова українська школа*] («НУШ», 10.12.2023), всеукраїнський конкурс «Учитель року» [замість *Усеукраїнський конкурс «Учитель року»*] (Інститут модернізації змісту освіти, 02.10.2023), оформлення авторських матеріалів Всеосвіти [замість *«Всеосвіти»*] («Всеосвіта», 10.12.2023);

- уникання подвоєння літер: військомат [замість *військо- мат*] (УНІАН, 23.12.2021);

- порушення правила про спрощення у групах приголосних: захистники [замість *захисники*] (фейсбук, Ніжинський краєзнавчий музей ім. Івана Спаського, 06.12.2022), піснадцять [замість *шістнадцять*] (Фотобанк УНІАН, 22.10.2023).

Порушення *пунктуаційних норм* засвідчують знижений рівень пунктуаційної грамотності в суспільній свідомості, ігнорування пунктуаційних норм, швидкі темпи створення публікацій, які потребують вищої уваги авторів. Серед пунктуаційних помилок можна виокремити три основні види:

- відсутній потрібний розділовий знак: освітні торги або онлайн-ярмарок на «Всеосвіті» [замість *освітні торги, або онлайн-ярмарок на «Всеосвіті»*] («Всеосвіта», 09.08.2019);
- зайвий розділовий знак: на підставі цих даних, ми згенеруємо від Вашого імені лист-згоду на співпрацю [замість *на підставі цих даних ми згенеруємо...*] («Всеосвіта», 02.12.2023);
- вжитий не той знак, який потрібен: всім учасникам конкурсу організатори вручили цінні, а головне, практичні подарунки [замість *... а головне – практичні подарунки*] («Всеосвіта», 20.12.2019).

Найпоширенішим порушенням *лексичної мовної норми* є вживання росіянізмів. Їх можна поділити на помилки, що виникли внаслідок неправильного перекладу з російської мови на українську, та помилки, пов'язані з використан-

ням таких же коренів в українській мові: багаточисельний [замість *численний*] (Укрінформ, 19.12.2022), приймати міри [замість *вживати заходи*] (Суспільне Новини, 09.10.2023), приймати участь [замість *брати участь*] (Укрінформ, 04.01.2023), негодує у значенні обурюється [замість *обурюється*] (24 Канал, 15.02.2023), у жорстоких боях [замість у *запеклих боях*] (ТСН, 20.11.2023).

Установлено, що до поширених лексичних помилок також належать плеоназми: відступати назад [замість *відступати*] (УНІАН, 02.05.2023), унікальний раритет [замість *раритет, рідкісна річ*] (ТСН, 28.01.2022), інша альтернатива [замість *альтернатива, інший спосіб/варіант*] (ТСН, 01.12.2023), героїчний подвиг [замість *подвиг, героїчний вчинок*] (УНІАН, 10.04.2023), неспіттвержені чутки [замість *чутки*] (ТСН, 06.10.2021), мене особисто [замість *мене*] (УНІАН, 06.11.2023).

Порушення *норм морфології української мови* пояснюються недостатньою мовною компетенцією мовців, низьким рівнем знання граматичних засобів, складністю відповідних норм, що перешкоджає їх успішному засвоєнню та застосуванню.

У межах класу іменників домінують випадки вживання флексії -у (-ю) замість нормативної -а (-я) у формах родового відмінка однини іменників чоловічого роду: копію паспорту [замість *копію паспорта*] (Суспільне Новини, 27.10.2021), електронного варіанту [замість *електронного варіанта*] (УНІАН, 01.02.2021).

У медіатекстах трапляється чимало словосполучень, що порушують правила використання прийменників. Численні помилки, пов'язані з вживання прийменника *по*: піднятися по тривозі [замість *за тривою*] (УНІАН, 24.06.2023), по відношенню до гривні [замість *щодо гривні*] (УНІАН, 21.11.2023).

Подекуди трапляються порушення *лексичних норм*: ... згідно Закону України [замість *...згідно із Законом*] («УМІТИ», 05.12.2023).

Як у медійних текстах, так і в освітньому дискурсі трапляється вживання дефісу (-) замість тире (–): ...розклад на 26 – 30 грудня [замість *...розклад на 26-30 грудня*] («НУШ», 23.12.2023), платформа «УМІТИ» - суб'єкт підвищення кваліфікації [замість *платформа «УМІТИ» – суб'єкт підвищення кваліфікації*] («УМІТИ», 20.12.2023).

Доволі часто ігнорується правило чинного правопису про вживання скісної риски (/) як розділового знаку на позначення року, що не збігається з календарним: зимові канікули 2023–2024 [замість *замові канікули 2023/2024*] («НУШ», 18.12.2023), навчальний рік 2022-2023 у школах розпочнеться 1 вересня і завершиться 30 червня [замість *навчальний рік 2022/2023...*] (УНІАН, 06.07.2022).

Висновки і перспективи дослідження. Слово, мовлене у масмедіа, надруковане на шпальтах масових видань, використане в освітньому дискурсі має величезне значення. Його вплив обумовлюється не тільки особливостями тексту, актуальністю змісту, а й тим, наскільки правильно донесене воно до реципієнта. Однак культура мови сучасних засобів масової інформації потребує ґрунтовного вивчення, що передбачає виявлення відхилення від норм і створення передумов для підвищення мовного рівня сучасних медіа та освітянських спільнот, які тісно взаємодіють в мережі «Інтернет».

На жаль, уміння будувати висловлювання, що відповідають законам логіки й мовним нормам, властиве не всім ведучим, журналістам, адміністраторам освітніх сайтів. Акцент зміщено з внутрішнього наповнення тексту на його сенсаційну презентацію.

Існує думка, що ігнорування літературних норм у засобах масової комунікації – це не ознака неграмотності користувача, а специфіка комунікації в інтернеті. Адже в режимі реального часу поняття норми нехтується задля скорочення часу в комунікативному акті між користувачами. Однак така економія мовних засобів не повинна поширюватися на інформаційні масмедійні ресурси. Має бути чітке розмежування між приватним спілкуванням у соціальних мережах, коментарями та інформаційними сайтами.

Зважаючи на те, що оперативність і зміст повідомлення часто нівелюють потребу висловити думку грамотно правильно чи дібрати відповідні до ситуації мовні засоби, часто читачі сприймають аномативи як норму. Щоб цього не трапилося, кожен повинен дотримуватися норм літературної мови, дбати про культуромовний контроль.

Шляхів до мовної досконалості багато, але вони всі починаються з належної мовної освіти, із бажання майстерно володіти мовою, із відчуття власної відповідальності за рідну мову. Рівень розвитку літературної мови визначають індивідуальні практики її носіїв.

Література:

1. Сербенська О. А., Волощак М. Й. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем: 140 запитань і відповідей. Київ : Вид. цент «Просвіта», 2001. 240 с.
2. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
3. Дудик П. С. Стилістика української мови : навч. посіб. Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
4. Єрмоленко С. Я. Нові комунікативні технології і мовна культура журналіста. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2003. Вип. 23. С. 22-29.
5. Бирик С. П. Оновлена стильова норма засобів масової інформації [Текст]. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 72-81.
6. Семенов О. М. Культуромовна особистість майбутнього учителя в об'єктиві Концепції «Нова українська школа». *Проблеми освіти: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 88 (частина 2). С. 205–215.
7. Серебрянська І. М. Освітній дискурс як платформа для міжкультурної комунікації // *Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку* : матеріали ІV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції : збірник наукових праць, м. Переяслав, 18 березня 2021 р. Переяслав, 2021. С. 66-70.
8. Нечитайло І. С. Освітній простір вищого навчального закладу: особливості організації з позиції соціології. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2012. Вип. 6. С. 73–83.
9. Пономарів О. Д. Стилістика сучасної української мови: підручник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.
10. Пентиліук М. І. Культура мови і стилістика : пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю. Київ : Вежа, 1994. 240 с.
11. Мацько Л. І. Стилістика української мови : Підручник. Київ : Вища школа, 2003. 462 с.

Kononenko O. Language of the Ukrainian media and interaction with the scientific and educational discourse: the state of society's information and communication culture

Summary. It is a well-known fact that the language is constantly developing, improving, and enriching itself. One of the main reasons for this dynamic process is its purpose, namely, a communicative function, since language is used not only as a means of communication between people, but also as an information link in society. Recently media can be safely called one of the most common means of communication, information and news search. The popularity of Internet platforms and social networks indirectly causes the established language norms to shake and this leads to a decrease in the level of language culture. Unfortunately, this problem affects not only online sources, but also printed publications. For many mass media that communicate with society, it has become common practice not to follow their own speech. Therefore, it is increasingly possible to observe a large number of errors and deviations from language norms in various mass media.

Given the fact that media texts are the most accessible to a mass audience, they are able to influence the formation of the worldview, cultural ideas and preferences of the audience. Journalists, presenters, editors and authors of articles should

remember that their language is an example and model for the vast majority of readers, therefore they should take care of their own speech culture, adhere to the norms of the Ukrainian language and thus be an example for their audience.

In the information society, the language of the mass media fulfills the role of a kind of model of the national language, covers almost unlimited topics, significantly affects the literary language, shaping language tastes and preferences, influencing the perception of politics, art, literature, etc., neologisms reflect current processes in society. The language of the mass media enriches the literary language: it saturates it with evaluative turns, forms a refined language, developing techniques and methods of discussion and polemics. At the same time, developing the literary language, the language of the media contributes to the development of culture due to such qualities of the language as flexibility, richness, and diversity of its functions.

It remains an indisputable fact that the language of mass media, educational platforms, and social networks, which are aimed at a large circle of readers, should be exemplary in terms of competent use of language ethics, correct word usage, rich vocabulary, and expressive vocabulary.

Key words: mass media, media text, mass media, language norm, educational discourse.